

Саган О. Структура методико-інформатичної компетентності вчителя початкових класів/ Олена Валеріївна Саган: матеріали III Міжнародного Конгресу [«Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі»], (м.Одеса, 18-21 травня 2017р.)/ МОН України, Південноукраїнський національний університет ім.К.Д.Ушинського.- Одеса:Видавничий дім «Гельветика»,2017.-С.285-286.

Структура методико-інформатичної компетентності вчителя початкових класів

Проблема підготовки компетентного, конкурентоспроможного педагога має багатовікову історію і постійно знаходиться у полі зору дослідників, оскільки кожний етап розвитку суспільства вносить свою специфіку у перебіг фахової підготовки вчителя.

З другої половини ХХ століття поява комп'ютера, згодом й інформаційних технологій зумовили збагачення педагогічної науки новими засобами, методами і формами організації навчально-виховного процесу. Так, Белл Д., Бжезинський З., Віннер Н., Глушков В., Єршов А., Лапчик М., Монахов В. та ін. досліджували методологію, теорію та практику інформатизації освіти. Подальший розвиток потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій висвітлено у роботах Бикова В., Гершунського Б., Гуржія А., Дорошенка Ю., Жалдака М., Жука Ю., Машбиця Ю., Морзе Н., Прокопенка І., Руденка В., Співаковського О. та багатьох інших науковців.

Корисними для нашого дослідження стали наукові розвідки Дорошенка Ю., Жалдака М., Жука Ю., Левшина М., Майбороди О., Морзе Н., Петухової Л., Смирнової І., Суховірського О., Шиман О., пов'язані з підготовкою вчителя початкових класів до використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Включення ж інформатики у початкову освіту як навчальної дисципліни актуалізує проблему створення цілісної системи підготовки вчителя до навчання інформатики учнів початкових класів, зокрема методичної її складової. Аналіз сучасних досліджень з окресленої проблематики свідчить про розробки окремих напрямів, не об'єднаних спільною метою та чітко окресленими результатами, що дозволяє нам говорити про відсутність методичної системи підготовки вчителя початкових класів до навчання інформатики.

Результативність функціонування такої системи вбачаємо у формуванні методико-інформатичної компетентності вчителя

початкових класів, як складової його професійно-педагогічної компетентності. Саме цей аспект став предметом нашого дослідження у межах даної статті.

Розглянемо дефініції досліджуваного феномену.

Методико-інформатична компетентність ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до навчання інформатики учнів початкових класів і виявляється у здатності до організації відповідного навчально-виховного процесу.

Очікуваний результат ми проектуємо у вигляді компетентнісної моделі майбутнього вчителя початкових класів у площині підготовки його до розв'язування інформатичних та методико-інформатичних завдань початкової школи.

Специфічність методико-інформатичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів полягає в тому, що постійна трансформація вимог до однієї з її складових, інформатичної, потребує відповідного удосконалення й іншої – методичної. Крім того, інформатична компетентність є одночасно і загальною, і фаховою, що свідчить про об'єктивні передумови її удосконалення впродовж життя.

Таким чином, методико-інформатична компетентність вчителя початкових класів розуміється нами як системна особистісна якість, яка відображує його знання та вміння у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, у питаннях дидактики інформатики та організації навчально-виховної роботи у початкових класах, ціннісне ставлення до власної професійної діяльності, мотивацію до самоудосконалення і професійного зростання.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень дозволив нам виділити наступні компоненти досліджуваного утворення.

- Мотиваційний. Основою цього компоненту є особистісні переконання та прагнення щодо отримання, удосконалення та реалізації компетенцій, які є складовими досліджуваного феномену: потреба у постійному оновленні знань у галузі інформаційних технологій, аналіз своїх можливостей, здатність до самооцінки, тощо. Крім внутрішньої мотивації вченими виокремлюються ще зовнішні чинники, які пов'язуються з стимуляцією формування та розвитку мотиву.
- Когнітивний. В основі цього компоненту є системне пізнання явищ, об'єктів, процесів сучасного інформаційного суспільства. Йдеться про знання у галузі інформаційно-комунікаційних

технологій, обізнаність у питаннях з дидактики інформатики та організації навчально-виховної роботи у початкових класах, про встановлення змістових взаємозв'язків, які передбачають неперервну професійну освіту.

- Діяльнісний, в основі якого є практична реалізація знань, сформованих у межах когнітивного компоненту. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій актуалізує нові види інформатичної діяльності, що вимагає оновлення досвіду, формування гнучкості та адаптивності до постійних змін. Діяльнісний компонент передбачає наявність у вчителя початкових класів цілісних системних уявлень про власну предметну область, що забезпечує відповідний досвід діяльності.
- Професійно-педагогічний. В основі цього компоненту є власна педагогічна діяльність з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій та навчання інформатики та в початкових класах. Йдеться про володіння системним методом проектування, організації та самоаналізу педагогічної діяльності.

Основними функціями методико-інформатичної компетентності вчителя початкових класів визначаємо аксіологічну, гносеологічну, праксиологічну, прогностичну і рефлексивну.

Аналіз предмету дослідження актуалізує тлумачення поняття «формування». Казарцева О. визначає формування як «процес розвитку та становлення особистості під впливом зовнішніх дій виховання, навчання, соціального середовища; цілеспрямований розвиток особистості ... під впливом виховання і навчання; процес становлення людини як суб'єкта і об'єкта суспільних відносин»[1,с.169].

У нашому дослідженні ми розуміємо формування методико-інформатичної компетентності вчителів початкових класів як динамічний процес розвитку позитивної мотивації до навчання інформатики учнів початкових класів, отримання актуальних знань у галузі інформаційно-комунікаційних технологій і дидактики інформатики; вмінь застосовувати їх у педагогічній практиці; здатності до отримання наступної, більш високої результативності у методико-інформатичній діяльності.

Критеріями сформованості методико-інформатичної компетентності вчителя є основні елементи в її структурі,

формування яких є показником розвитку як окремих компонентів так і досліджуваного феномену у цілому.

Використані джерела:

Казарцева О.М. Культура речевого общения: Теория и практика общения: учеб. пособие. -4-е изд./ О.М.Казарцева.- М.:Флинта,2003.-496с.